

VIRÁGOS MÁRTA

tudományos főmunkatárs

Debreceni Egyetem Informatikai Kar

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0837-6080>

viragos.marta@inf.unideb.hu

JÓTANÁCSOK MAJDANI KÖNYVTÁRAM ÉRTÉKESÍTŐI SZÁMÁRA ORSZÁGH LÁSZLÓ MAGÁNKÖNYVTÁRÁNAK SORSA

Országh László könyvtárának sorsáról már az 1970-es évek közepén rendelkezett egy részletes levélben, melynek eredeti kézirásos formáját a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára őrzi Kézirattárában. A levelet eredeti formájában adjuk közre.

Kulcsszavak: egyetemtörténet, Országh László, hagyatéki könyvtár, Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

THE LIBRARY OF LÁSZLÓ ORSZÁGH. In a detailed letter, László Országh decided the fate of his library already in the mid-seventies, the original handwritten form of which is kept in the University and National Library of the University of Debrecen. We are publishing the letter in its original form.

Keywords: university history, László Országh, heritage library, University and National Library

Országh László könyvtárának sorsáról már az 1970-es évek közepén rendelkezett egy részletes levélben, melynek eredeti kézirásos formáját a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára őrzi Kézirattárában.¹ A gyűjtemény egyedülálló értékét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Művelődési Miniszter 1961. január 19-én kelt 77.088/1961. sz. rendeletével kiemelkedő tudományos jelentőségű, nemzeti érdekű magánkönyvtárnak minősítette. A gyűjtemény közel 4000 kötetből áll és a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár tulajdonát képezi, kézirattári jellegű anyagai pedig a Kézirattárban kerültek elhelyezésre. A „Jótanácsok könyvtáram majdani értékesítői számára” című 38 oldalas kitévő kézzel írt jegyzet több szempontból is jelentős értékkel bír: egyrészt ez az egyik leglényegesebb forrás arra vonatkozóan, hogy milyen könyvritkaságokat tartalmazott a gyűjtemény, másrészt milyen gondolatai voltak egy tudósnak egy tudományos

¹ DEENK Kézirattár Ms 229/1-4 doboz

szakkönyvtár jelentőségéről. A jegyzet annál is nagyobb értéket képvisel, mivel ez az egyike a gyűjteményről készített három katalógusnak. A második nem teljes katalógust a KLTE Könyvtárának munkatársai készítették 1980-ban, a harmadikat pedig az Ország család felkérésére Kontra Miklós, a KLTE Angol Filológiai Tanszékének akkori oktatója állította össze. A gyűjtemény teljes feltárása a könyvtár megvásárlása és Debrecenbe szállítása után 1985-ben valósult meg.

A gyűjtemény története

Ország László még az 1970-as évek végén vette fel a kapcsolatot a KLTE Központi Könyvtárával (2001 óta Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára DEENK), mert szerette volna, ha könyvtára Debrecenbe kerül. Ezért tárgyalásokat kezdett Csűry Istvánnal, az akkori főigazgatóval abból a célból, hogy megtudja, a halála után a könyvtár igényt tartana-e magángyűjteményére. Ország László és Csűry István között elvi megállapodás jött létre arról, hogy Ország László örököseitől a Debreceni Egyetemi Könyvtár fogja megvásárolni a rendkívül értékes gyűjteményt. Ezt a megállapodást a Művelődésügyi Minisztérium és mint a védett könyvtárak ügyében illetékes hatósági joggal felruházott intézmény, az Országos Széchenyi Könyvtár is jóváhagyta.²

Részlet Csűry István Ország Lászlónak írt leveléből:

„Kedves Ország Tanár Úr!...Nem hiszek abban, hogy Ország László meg fog halni. De ha ő maga netán hinne, én most arra biztatom, márcsak amiatt is érdemes most már az emberi kor legvégső határán túl is köztünk maradnia, hogy könyvtárára senki se spekulálhasson. Egész másképp értékelem a kérdést, ha egy racionalista Ország László veti fel. Tisztelevén szuverenitását, csak egy kötelességet ismernék: segíteni neki a dolog gyakorlati lebonyolításában.

Javaslataim:

- 1. Ha a téma a legkevésbé is rontja a szád ízét, ne legyen többé róla szó.*
- 2. Ha magad veted fel, javaslom, tekintessék a könyvtár egyfajta tükörnek, amely érdeklődéséről, munkádról sok mindent elárul. Ez esetben viszont érdemes együtt tartani. Mondanom sem kell, nem az első tudós magánkönyvtár lenne, amit megvásárolunk. Olyasmint is hallottam emlegetni, hogy az eladásban benne volnál, de azzal az érthető feltétellel, hogy míg élsz, a könyvek Nálad legyenek. Ez utóbbi esetben a következő modus procedendit tudnám elképzelni: Kössön Ország László és könyvtárunk szerződést, melynek értelmében a mondott könyvtárat az előbb mondott eladja, az utóbb mondott pedig megveszi, mégpedig 4 /vagy 5/ évre elosztott egyenlő vagy egyenlőtlen részletekben. A szerződés kösse ki azt is, hogy az eladott könyveket Ország László kölcsönveheti.*

² Ország László könyvtáráról szakdolgozat és egy rövidebb tanulmány is készült. Mindkettőnek Erdei Mária a szerzője.

Kísérletezhetnénk egy nagyobb vonalú megoldással: kérje az Egyetem a minisztert a Könyvtár adott feltételek melletti megvásárlására. Elvégre a miniszter pénzt is adhat, engedélyt is...” Debrecen, 1980. szeptember 26.³

Részlet Csűry István Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárügyi Osztályának, Juhász Jenő osztályvezetőnek (Könyvtárügyi Osztály) írt leveléből:

„Dr. Ország László nyugalmazott egyetemi tanár azon kívánságával fordult a KLTE Egyetemi Könyvtárhoz, hogy könyvtárát intézményünknek szeretné eladni...A könyvtár tárgykörileg körülhatárolt, szakanyagot (anglisztika, amerikanisztika) tartalmazó gyűjtemény,

melyből azonos tartalmú és méretű Magyarországon magánkézben nincs. Kívánatos tehát, hogy anyaga a tudományos kutatás céljára továbbra is rendelkezésre álljon. A muzeális értékek védelméről szóló rendeletek a „védett könyvtárak” esetében az Országos Széchényi Könyvtárnak elővásárlási jogot biztosítanak. Könyvtárunk megkereste ez ügyben Havasi Zoltánt, az OSZK főigazgató-helyettesét és Dr. Wix Györgynét, az OSZK Gyarapító Osztályának vezetőjét, akik egyetértettek abban, hogy Ország László teljes könyvtárát intézményünk vásárolja meg...

Kérjük a Művelődési Minisztérium Könyvtárügyi Osztályát, adjon elvi engedélyt ahhoz, hogy annak idején Ország László könyvtárát a KLTE Egyetemi Könyvtára megvásárolhassa. A vásárlás anyagi részére a könyvtár tulajdonba vételekor kívánunk visszatérni...” Debrecen, 1980 november 26.⁴

Részlet a Művelődési Minisztérium leveléből:

Kedves Gomba elvtársnő!

Egyetérték azzal, hogy dr. Ország László nyugalmazott egyetemi tanár könyvtárát a KLTE Központi Könyvtára megvásárolja, s az ehhez szükséges elvi engedélyt megadom” Meggyőződésem, hogy a könyvtár, mind értékének megőrzése, mind széles körben való hasznosulása szempontjából a legjobb helyre kerül.” Juhász Jenő osztályvezető Budapest, 1981. június 19.⁵

³ DEENK Kézirattár Ms 229/1-4 doboz

⁴ Uo.

⁵ Uo.

Jótanácsok

Könyvtáram majdani értékesítői számára

Az utóbban hagatékent maradó magyar Könyvtáram tulajdonos részét örököseim (fiúgom, ill. az ő gyermekei) halálom után feltételezhetőleg áruba fogják bocsátani. Egy részt azért, mivel ilyen mennyiségű könyv elhelyezésére nincs terük, más részt mivel foglalkozási és érdeklődési körüknek az anyagtól gyökeresen eltérő volna Könyvtárunkban szükségük sem lesz rá.

Könyveim értékesítésének többféle módja képzelhető el. El lehet adni — ha van rá vére — egy tételben az egészet egy antikváriusnak, aki átutalásból a vásárlói összeg többszörösét fogja kiárulni. Ez az ömlőstett anyagként való értékesítés kétségkívül a legkémpelésebb, de anyagilag ^{rendkívül} ~~megfelelően~~ hátrányos.

Egy másik fajta áruba bocsátásnál a

2

Könyvtár egyes egységeit lehet felkínálni valószínű-
 ségnek tekinthető vázlatoknak, pl. a bpszi, deb-
 receni vagy szegedi angol tanterveknek. Ehhez
 atomban tudni kell, hogy mit is tartalmaz a
 Könyvtáram, > melyik ~~előzetes~~ polcon milyen
 művek vannak elhelyezve. (Es figyelme kell venni a jelen for-
 más sorozat
 képegen irat-
 kait.)

Könyvtáram ugyanis nagyjából tartalmaz
 szempontból vett nagyobb témák, tudományágak,
 éleklődési körök szerint rendezve van. Minden
 egyes állománynak, ill. atomban lévő polcoknak megvan
 a maga jellegzetessége, amit az alábbiakban
 ismertetni kívánok. Többségem ezt azért, mert
 részletes katalógus nincs a tulajdonomban lévő
 könyvtáryagról. ^(s íjjet orinálmi se kedvemi, se eröm.) A továbbiakban fel fogom
 hívni a figyelmet az egyes polcokon lévő értéke-
 sekhez művekre.

Előjáróban még két ténnyre akartam fel-
 figyelmeztetni.

3.

~~Alkalmazkodásuk.~~ Az egyik az, hogy az egyes
 könyvállományokat gondolatban megosztottam,
 és a jegyzékem e részek sorrendjében halad.
 Az 1. sz. állvány ^{a hallható} a nappali szobámba lépve
 a kagajló és a fürdőszoba ajtó körüli állvány.
 A 2. sz. a nappali udvarra vezető ablak elé
 állított, a sarokszögben lévő állvány. A 3. sz.
 az ezen 2. és a kályha körüli állvány, és így
 tovább. Az egyes állványok vízszintes polcainak
 státuszára mindig fent kerülnek, az 1. sz. polk
 tehát mindig a legmagasabban lévő.

A másik tény Kereskedelmi jelleű. Ez tudományos
 jelleű könyvtárak értékelés szempontjából
 legbecesebb elemei az összetartozó kötetekből
 álló sorozatok. Ilyeneket azonban nem annyira
 az antikváriusok, hanem intézmények vásá-

illetve tudnak értékelni.

valaképp nyilvánvalóan A felosztásban fel fogom
hívni a figyelmet az értékes sorozatokra, de a
sorozaton kívüli főbb egyéb értékekre is.

1. sz. állvány

A mapa nemében meglehetősen egységes anyagot
tartalmaz. Az 1., 4., 5., 6. és 7. polcon művészeti-
történelmi tárgyú művek találhatók, jelentős rész-
ben külföldi kiadványok, gazdag illusztrációs
anyaggal. Ezeket volna a legkönnyebb eladni (az
5. ~~sz.~~ állvány 7. polcán található, némileg ha-
sonló jellegű könyvanyaggal), mert az antikvá-
riusok eléggyé keresik az ilyen, könyvtárak azonban
kevésbé. Én azonban azt tudósítom, hogy ezt az
anyagot ne árussítsák ki, hanem ha az örökösök vala-
melyike érdeklődik művészettörténelmi és néprajztörténelmi,
népélet képet tartalmazó kiadványok iránt,

Magyar nyelvű anyagban, hogy (könyvtárban jellefelek megjelölésben) drótosban
és magyarázat kiadását az anyag (ill. nem-magyar) nyelvű művekkel sorolom, fel, mivel az
Magyar nyelvű anyag iránt érdeklődés van külföldi, élethelyesen (pl. telje
sorozat) valószínűleg csak a (kötet) anyagban.

4.

5

at tartsa meg vagy akár tartsák meg, hiszen
nem olyan sok az, hogy ez 2-~~száz~~ lakás vala-
melyik zugába be ne volna szorítható. Amel-
is inkább, mivel ezek forrásaihoz, élvezésihez
jöformán nem kell idegen nyelvtudás (amivel
hugon gyermekei egészében aludtak.)

Erdősékh sorozatok az 1. ~~sz.~~ állványon :
az 1. polcon hiánytalan sorozat a 62/ füzetekből áll
Művészettörténet c. magyar nyelvű kiadványból, s
ugancsak teljes sorozat a Műemlékek c. magyar
~~nyelvű~~ nyelvű, stamotatlan füzetekből.

A 6. polcon két nevesebb sorozat van, a
3- kötetes francia nyelvű, André Malraux - féle
Korai szobrászattörténeti képek könyve, valamint
a 4- kötetes német és angol nyelvű építészettörténeti
sorozat Európa román, gótikus, reneszánsz és barokk
épületeiről. (Vétek, ^{azt} volna ezeket darabonként
Tölh mint)

Stamotatt

6

elárulni.

A polcon látható több ^{művészi} sorozal nem teljes, tehát az osztályok szellemi károsodás nélkül megbontható.

Az 1. sz. állomány 2. és 3. polcon lévő anyag más szempontból ~~kép~~ alkot egységet. Ezek egytől egyig általában, Ország L. által írott vagy szerkesztett könyvek, füzetek vagy egyéb jellegű kiadványok. Itt találhatók bőrkötésben ^{arab} magyar, kötet és kisnyelvi című kétnyelvű kiadványok egy-egy példányban és számos folyóiratban, melyek egy-egy címet, tanulmányt követek fölém, 19~~47~~³⁰-tól szinte halálom évéig. Itt vannak az általában munkatársaimmal társaságban szerkesztett tanulmányok is. Ez a 2. és 3. polcon lévő kiadványanyag angol és amerikai jellegű, részben magyar, részben angol, részben

7

mindket nyelvi. Ezeket valószínűleg megvá-
sárolná a debreceni egyetemi arany társaság.
Ajánlom azonban örököseimnek, hogy legalább
a borskötésü könyvekből tartsanak meg pár
példányt, mintegy emlékül (mag) bányáimról.

Az 1. sz. allvámny alól zárt kérelmében
társasági munkáimmal kapcsolatos, néma névvel
éidektelen iratokra pár fénykép készíthető. Itt

(pl. debreceni egyetemi előadásaim stb.)

van és fa dobozban és olyan betűkészlet, mellyel
a könyv hátára a stílust nyomják aranyozva.
Ez esélyes éidektelhet és maradjon könyvtárban,
aki pár fillért adna érte.

Megajánlom az 1. sz. allvámnyról mint birtokadárab-
ról megjegyzem, hogy a lefelé polcra való tejeje
jóval később kérszél mint maga az allvámny s
könyvek levelei. Tehát nem olyan magas, mint
amelyeknek látszik.

Ki: Medaillen- und Plakettensamt
in Ungarn.

2. sz. állvány

Et be van szorva a vilápió udvarra két
sarkasfalba. Amaga elej veltorals ^{magyar} jelentős
étkekkel nem tartalmat. ~~Magis etkekentéi~~ ~~szor-~~
~~szorítábilis~~ jó tudni, hogy az 1. sz. polcon a Filzli
Giai Közlöny c. sajtófelhívásnak ^{magyar nyelvű} ~~magyar~~
~~keszítői~~ két felvétel ~~utköltésben~~. Előre az 1. polcon
az első két kötet ~~található~~, míg a folytatásnál
szorított ^{magyar} ~~magyar~~ ~~magyar~~ kötet a 3. sz. állványon.
Ezek alapján ~~szorított~~ ~~szorított~~. I. t. XIV. v. 5
~~szorított~~ ~~szorított~~ ~~szorított~~. Az 1. polc ^{1. t. köze} ~~szorított~~ ^(2.) polc
Főme kétfelől ~~szorított~~, négyli kiadásnak. A
3. polcon néhány angol nyelvű ~~szorított~~ munka, eteket
éidoms felkínálai a debreceni angol tanstékukhoz vagy
az ottani egyetemi könyvtárnak. Ugyanott van az
Omagyar olvasókönyv is, mely ma már nagyon ritka.

9.

Írótaarak és nyelvéseti munkák találhatók
 ezen állomány többi részén is, az 5. polcon pedig
 néhány eszéseti mű, de ezek ~~szó~~ ^{nikéltt munkák, mint} jelentősek.

A legelső polcon sok irógépi lap és
 füzet, melyek a szótár készítés munkálataimmal
 voltak kapcsolatosak és másra nézve közömbösek,
 kivevve a kérteteket.

Mapa a 2. polc faanyagja előrendű
 művelési munka, mely eredetileg nem függő-
 legr, hanem részint állapottal jól használ-
 láto annál, akitől vásároltam.

3. sz. állomány

Ez a sorozat az a kályha körött áll és
 változatos, ^(középső részén) ~~szó~~ anyagot tartalmaz.

Az 1. polcon meggy fehérgyök ^(többnyire kétféle művelés)
 Churchill k. kötelek, Anglia története és két
 A 2. polcon szintén, azonosítól)

10.

varamos saigaxsimu ^{vann} kötetben az igórog eroti-
kától isólo németnyelvi munka.

A ^{3.} ~~1.~~ polcon sorozatok, tehát élekek
vannak. A ~~szinte~~ ^{szinte} sinu American Literature
c., nálunk elef nithar ^{filológiai} folyóirat a 35. kötetből
4h. a 40. köteté. Mellette az English Studies c.
filológiai folyóirat a 46. kötetből máig barns
felvásonban. Mellette a Journal of American
Studies 1. és 2. köteté, ^{melé} ~~Magyarországon máig nithar~~
New Hungarian Quarterly telje sorozata máf.
indulásától 1960-tól máig vastag bordó kö-
tetekben. ^{És} ~~És~~ ^{tepanakathé} tudom, ^{és} a Kultúrdi saakfolyóirat —

Van a ^{4.} ~~3.~~ polcon is egy élekes sorozat,
Zöld kötetben, az American Quarterly
a 13. kötetből a 20. köteté, esellef toraké is.
Et Magyarországon uagou nitha. A ^{4.} ~~3.~~ polc
töli nében kéi é' egy nyelvi sorozat.

- sorozatokat
~~Magyarországon~~ tudó-
mányos
Könyvtárah
örviseu
vándorolnak.

5.
Az 5. ponton a Filológiai Közlöny c. szakfolyóiratnak
megindulásától (1955) teljes sorozata található két
városközlésben, halálom évéig. Et a minimum 14-kiadás
sorozat is csak együtt, egyben átkereshető haszonnal.

A 6. és 7. ponton számos képművészi munka van,
de a 7.-en néhány fekete városba kötött bölcsen-
doltoni disszekció is volt tanulmányaimról (ilyesmit csak
társasági könyvtárak vásárolnak rendszeren), valamint
pár szép városkép és tájkép nagy alábbi képek
album, melyek mind drága külföldi kiadások, és
megörjüket ajánlom.

Az alábbi társ pontokon nincs jelenléte ezek.
Pár családi emlék fénykép aramban akad.

H. sz. állomány

Et a Káhyka másik oldalán áll halálom, ~~et~~ az
összeállítás elemmel két részre osztott könyv, próza,
Kihívás faanyagból, az egykori híres Thér Endre

12.

bitongásból. E nagy portonaki mindkét sorlóanyagban,
a Kafkához közelebbi az A., és a Krolakhoz az B.
szekció ^{szan} Készenléti anyag (birt) irodalmi anyag van,
szakkönyvtárba való.

A. szekció

Az 1. azaz legelső polcon XIX. és XX. századi angol
szépirodalmi művek angolul vagy magyarul, olasz ki-
adásokban. (Szaknyelvben: auctorok).

A 2. polcon angol szépirodalom, Könyvtár 33 kötet
Aldous Huxley ismét XX. századi angol nyelvű és esszé-
i műveiből. Bár ez nem teljes sorozat, de így is nagy
ésék.

A 3. és négyedik a 4. polcon Shakespeare. A 3. polcon
a két magyar (1948-as 4- kötet és 1955-ös 5- kötet.) teljes
kiadás mellett az egyes drámák olasz iskolai magánnyelvi
kiadása. (angol nyelvű)

A 4. polcon nagy nagy alakú faksimilek egyes Shakespeare.

13.

dramatiké (1623-as kiadás alapján) és két életrajz, de
 ezenkívül van Shakespeare korabeli műveiről. A
 hat-kötetes sorozat, a rómaián Revels Plays és az öt-
 kötetes Mermaid Series egyaránt életrajzok.

A 5. példány válogatás (brit és amerikai kiadás) antológiái,
 látnak nyelven: stívszerűségei vannak az angol
 irodalomtörténet egyes korszakainak. Rendkívül érke-
 keske Kommuális és a romantikáé kiemelkedik
 köpülük a pornográfia és a gyűjtés idején The Limerick
 c. füzet és az Erotic Poetry c. kötet kötet, melyek
 Magyarországon nagy ritkaságok. Van a példányon két
 nagy album, német nyelvű angol irodalomtörténeti mű
 is, az egyik Fehr, a másik Schücking és munkássági
 műve.

A 6. példány sok kiskönyv - nagyok képek között van,
 jó részük angol tárgyú. Ezeket az tartom sürögősen
 eladandónak, és nem is ritkaságok.

A két alsó társ fiókosban nincs könyv-fele.

B. szekció

Et igazán van teljes egészében az angol irodalom történetére vonatkozó fontos monografiák és sorozatok tartalmúak, köztük néhány, Magyar-on írt nitha művel. Et A felsorolásban ismét felülről lefelé haladok.

Az 1. polcon lévőh körül kellet emelek ki. Az egyik a mindmáig befejezelen (megjelenésben lévő) Oxford History of Engl. Literature-nak az öt kötet, sőt többek elővártomban, meg 1967-ig megjelent, valamint kétfélek, a Cambridge History of Engl. Lit-nak 15 kötet. Az utóbbiak világoskék elővártomban kötött vékony kötetek, kivéve a VII. és VIII. kötet, melyek vastag és bordó elővártomban vannak kötve. (Ezt a 15 kötetet sorozatot ugyanis a hátroni után két különféle formából vásároltam össze, a vékony kötetek vékony papírnak, a VII. és VIII. vastag papírú kiadás. A sorozat egyébként köteteként illetőleg teljes, de nem olyan ritka nálunk, mint az oxfordiak.)

14.

Et mind olyan könyv, meg egy tudománypsz. könyvtáznak (azaz angol irodalom vagy filológusnak nagy értéke.

15.

A 2. polcon értékes ^(sorozat) Cambridge Bibliography of English literature öt kötetű kétféle várszomban, valamint az O. Elton - féle Survey of Engl. lit. 1730-1780 hat kötetű ötletű kétféle várszomban. Ugyane polcon lévő, öt helyszíni kiadványról felvett sorozat egységei (nem - sorozatbeli) mindegyike fontos a szakmabelieknek, így a fekete felbontású Dibelius

A 3. polcon fontos sorozat az Introductions to Engl. lit. c. iróadalomtörténet és kéremegyei egyes várszomban kötetek. Az egységei mindegyike kötetű értékes L.C. Knights, Brewer, Bradbrook, Boas, Hartnoll, Harvey és a páros börtökös Schirmer - féle kötetek, valamint a Baugh - féle vastag börtökös Literary History.

A 4. polcon kiemelkedő Shakespeare - re vonatkozó filológiai és kritikai monográfiákat tartalmaz (akárcsak az 5. polcon). Tehát — mint nem győzők eljuttatni hangszínyozni — nem egy kötetű antikváris boltjában jelent értékes. A 4. polcon egyetlen sorozat van, az 17 kö-

tetből álló ^{with} I. kötettel kezdődő) Shakespeare Survey.
Nagyon értékes a Schmidt-féle 2. kötet, Sh-szótár
(lexicon) s jelentős ^{és} még Bayer, Quiller-Couch, P.
Alexander, H. Spencer, Onions, J. D. Wilson és Charlton
művei.

Az 5. fejelet művészi sorozat. Fontosak a Kökeritz-
féle Facsimile of the First Folio, a Hamlet 1603-as
és 1604-es kiadásainak faksimilei, továbbá

Quarto
Bradley, Charlton, Evans, J. D. Wilson, W. Raleigh,
Stoll, Schücking, Pollard, Smirnoff művei (első-
kézből a nem-magyar nyelvűek), valamint a 2
vástag kötetek kötetből álló Shakespeare's England.

A 6. azaz legelső fejelet ismét több sorozat.
Kiemelkedő értékük belőle a Year's Work in
English Studies 21 szám, ill. két másik kö-
tet 1942-től 1962-ig. Kivét Emőnek más

17.

régen fáj a foga rá az MTA számára. Van egy kisebb, hidegnyelvi sorozat az Essays and Studies-ből (1936-1949-ig 7 kötet) és egy érdekesebb, Magyar-on alapkíváncsi egyszéki, eddig 4-kötetes sorozat az English Studies Today-ből. Értekezés még a Schücking, Sanders, Welles kötetek.

→ E szekció ~~alján~~ alján lévő felelőségi-
kötetben számos érdekes találat, melyek nem kép-
viselnek jelentős művészi értéket.

→ Az egyik példán lés találat a Marcade-féle,
szászán városonba költés nagy alakú Eros Kalos
c. kötet, mely érdekes csomaggal a pornografica ked-
velői számára, mivel nem kell hozzá nyelv-
tudás, még a cümmilingvüs fókán sem.

5. sz. állomány

48.

A soranatokhoz érő, rekord nagyságú könyv-állomány, mely eléggé vegyes anyagot tartalmaz. Lefelbírni kérdve:

Az 1. polcon az amerikai történelemmel és társadalommal foglalkozó művek. Értékesebbek (most valahányszak) E. Sitwell, J. R. Green, Jusserand s a Hammond házaspár művei, az utóbbi 5 füzetű kötetekben.

A 2. polcon két amerikai szöveg található. Egyik sem teljes. Az értékesebb a TUSAS elnevezésű, mely amerikai szempontból tartalmaz életrajzi-kritikai monográfiákat, e polcon is az alatt levő egy- két polcon mintegy "herminckéto". A másik ^(a) "örsefélék tudományos életmű szöveg" 16 kötetből áll, gyűjtöcime "The Library of American Biography" s az USA nevesebb professzorai nak szentel egy-egy kötetet.

A 3. polcon amerikai irodalomtörténeti tárgyú művek, valamennyi A magyar irodalom története 6 kötetben.

A 4. polcon szintén amerikai irodalomtörténeti

tanqni müvel, ^(tudomajos) monofsziafiak.

Az 5. ponton ^(két harmad) ~~fele~~ részben amsikai utadalomtörténeti művel, kisebb részben is művészeti képskönyv.

A 6. ponton tulajdonképp részben két fele di utikalangok, néhány amsikai szociológiai mű is egy német nyelvű angol-amsikai kultúrtörténet.

A 7. ponton javarészt nagy alakkú képskönyvek két fele ^(országoknál) országoknál is művészeti képalakok.

Mivel ezek elvesszéchet kütönésébe nyelvtudás nem szükséges, két volume elkötgyavelyelme öket. (Ved más az 1. sz. all-ványról mondattakhal.)

Az allvány alapján két szét feleben emlekezem ismét művészet megfőstere kívánkötő nagy anyagot becses könyv isékek.

6. sz. allvány

Et a nagyokkibb szótámmak a halászokba felőti falán all. Két szekcióból all et is, a tekejen

20.

megfelelve egy bizonyos ráterít polc-tetővel, ahová az 5. állványokkal. Egyébként a 6. állvány anyagát tematikailag egyeztetés, mind az amerikai (U.S.A.) irodalommal és külföldi kapcsolattal.

A. szekció

Et a szóba kerülő (az 5. állványhoz) közelebb eső rész. Mind a nyolc polc klasszikus amerikai szépirodalmi műveket tartalmaz, általában napjainkbeli olcsó kiadásokban. Szorosan itt nincs, a 8. polcon találhatók antológiák (összeállítások) között az ö-l-közlekedés köh című American literature, a period anthology t. Ritkasági értéke csak az ^{a mű} köh című ebből a szekcióból, valamint az ^{olcsó} köh című Leaves of Grass faképpel kiadás.

B. szekció

Et az értékelés fele — anyagilag, ritkaságilag — a 6. állványon.

Az 1. polc (azaz legfelső) ^{az} amerikai nyelvvel

21.

Inflection, nyelvészeti monográfiaikat tartalmaz, a
2. és 3. próba pedig az U.S.A. történelméről és társ-
adalmáról vonatkozik.

A 4., 5., 6., 7. és 8. próbakon amerikai irodalom-
történeti monográfiaik, újabb keletű tudományos
művek láthatók, melyek Maganostajon nitható.
~~Itt~~ ^{Három} Douglas van Körtűn, és pedig az American Literary
Scholarship 1963-1966 évi negyedik évi írásai között
(lehet hogy ehhez még 1-2 kötet közül lehet tenni), mely
egy kötetkomparatívumában számos meg, valamint Van Wyck
Brooks-nak öt kötetek amerikai irodalomtörténetek
(minden egy kötetben más a címe) és H. Geismar negy-
kötetes irodalomtörténete. Hímelkedő írási mű meg
a Dictionary of American Portraits c. arcképgyűjtemény.

A 6. sz. állomány aljában negyedik részben
számos hirtelen érkező levél és egyéb efemerida
található. Nem értek meg kíváncsi női szemmel
nézve sem.

7. sz. ábrány

Et is Thék Endre Késztmény (ahánsak a 4. sz. ábrány) s eg, függőleges elemmel et is két szekcióna találódik. Mindkettő kötés jellemzője, hogy négyzetben készírték nyelvtudományi és reference műveket tartalmaz, nagyobb részt az angol nyelv követője. Jégvételny sorral és onál mű találatot itt, köztük ^{szok} nagyon élénk is.

A. szekció, mely az időszakkot, ill. az ábrányt érinti kötelek. A példány fölött az amerikai nagy Century értelmezésről és még erősen használt kötelek.

1. sz. pont. Nyelvtudományi munkák. Tolók kötet Zolnai Béla 2 kötet, Massérah francia nyelvű s angol tárgyú nyelv tanítási (tehát nem Keménykötetű) kötet, a Balint Sándor-féle két kötet, Szegedi róla s H.C. Wyld angol nyelv tanítási. A ^{feljegyzés} ~~szöveg~~ azok, melyek már uncsenek Könyvkereskedelmi fiókjában.

2. sz. pont. Spike kisírták magyar, szegedi fontos

23.

ritka s ekei ekekes tudománya sötétü művek
 (Cassius nem gyaloglati jelleget kedvelő sötétü). Hal
 Kötet Cincor^(es) Fofarasi sötétü piros felbörben, három
 Kötet Magar^m Fichtörkéneti sötétü fekete felbörben, két
 Kötet Tajisötétü, a Csüny-fele Samostkati sötétü, Gombos s
 Melich Magar etymologiai sötétünek megjelölt részei,
 Ballagi Teljes sötétü s eg, angol spironima-sötétü, a
 Merriam-Webster-féle.

3. prk. A magyar nyelv élelmen sötétünek két kö-
 teté van felbörben hal Kötetben. Ez nem ritka példány,
 s ekei nem különösebb Kommerciális éke, de ha ma
 inge jumah birókaba ösötöküm, javankom köz, vaka-
 melykük talba is meg, nem annyira a magybakja (alf-
 spekterti) iranti kezeletül, hanem mivel ez lankosok (nem
 nyelvészek) sötétünek késonül mű levei esdem s tannak
 uha bekapozni.

Magyar prózaon eg, 3-kötetes sötétü elméleti ködrány:
 Leksikografiasöteti Zborupik, Casares sötétü nyelv
 Leksikografiasöteti elméleti műve, Kerkos Manó két sötétü -

fordított munkája, Starnes, Galdi és Szigi: svéd-fordít-
 veti művei és az akadémiai magyar nyelvtan, stb.

4. prk. Egyp. - egyp. Magyarországon nitha angol
 lelkifiafiai munkák. Köztük több Kotel Partridge-tól
 (Codiclav), Klein, Brunner, Baugh, ~~Widdell~~, Nithy-
 Combe, Macknight és Ogden és Richards alapvető jelen-
 tőségű könyvei.

5. prk. További angol nyelvészeti művek, az
 Cürme és Kurath 2-kötetes nyelvtana, Serjantson,
 Jespersen, Bloomfield, Bailey stb. könyvei valamint
 nálunk ritkán.

6. prk. Teljes egészében egyetlen sorozat, az ~~az~~ Oxfordi
 magyarságra ~~az~~ angol nyelvű 13 kötetűek valószínű kö-
 tetű kötetben. Min minden kötet könyvem, az is ki fogja
 találni Karban van és a pezsélekre néve lemagyaráz
 becsü mű könyvtáramban. (A kiadó leutolai ár-
 peztehe szerint a sorozat ára 75 font sterling.)

A két alai fiókban a szekrényben empen isőpapi
 van, értékesítői szempontból nem jók számításra.

ifjú Korai Kiadás e nevezés, műből sehol más Magyar-
országban. (A második kötet az első magyarázó.)

5. préc. Reference könyvek és szótárak. Az utóbbiakról a leg-
jobb példányokhoz a Board of Commissioners of the Webster's
new-international dictionary second edition bi. képeve szót-
tárnak rendelkezésére áll, egy kötetbe kötött harmadik Ki-
adásra (mely még élelkesek) több mint ugyanannyi Képv. állás,
ahol példányok találhatók, néha azonban helyesírási hibák.

Az 5. és 6. préc tartalmát az Encyclopaedia Britannica
24 kötetek is, az sem teljesen élelkesek.

Az említett példányok találhatók a hatalmas egykötetes
Columbia Encyclopedia, városi, ill. repülőterei
Könyvtárak elővárosi kötetében, mely az angol nyelvű leírások
bővebb részét tartalmazza. De mind mindenképp
Könyvtár (ahol akár csak a fentemlített Enc. Brit. is), az
évenként kiadott angol nyelvű (vagyis) felbecsülhe-
tetlen tudományos referenciák.

A két első főtétel végig ural és egész, megter-
vezés nem jelentős anyagot tartalmaz. Részletet írta
íróprófi!

8. sz. allva

Et ad a leghövellet a hallajhok, a sarokban. Vége,
de messze túljutott a részben arról $\neq$ nyelvi, társas vagy orvosi
kötés a nyelvi tartalmas. Ezen az allva (a prók!) van
~~az~~ a leghövellet Könyvem, a többi allva nyelvi viszonyokra. E-
zen egyen oha az, hogy itt van a nekem fűzött köv, másik
pedig, hogy az albi polcokon két sorban (egy másik nyelvi) vannak
a kövek.

1. prók (az allva) tetején). Itt egyben köv az amszter-
National Geographic Magazine - nek több tucat füzetet kálal-
hat. Ezen nem képeket látnyitlan, zait sorozatot, s da-
ralonként) kb. 15 forintot ének. #

(számmal)

~~11/10/18~~
[Itt záradékban meg kívánom jegyezni, hogy ugyane
folytatásból telmes mennyiségű szám kálalhat a
Kalyha mellett lévő ún. Könyvtárolásnál. Et a
bővebb egybenként Lankán kérszél, ottani csere-nyel-
fűzél s eskabálta Ricskiewicz Antal hajdani
(1914-18) onst hadi-folyó, lankai bognár.]

28.

2. periódus. Ez is az alatta lévő 3. periódus előkészít és angol szakszó iradalmi könyvtári szempontjából, mivel fontos auctor-anyagot tartalmaznak, rendszerint olvasó és szakosított kiadásokban. A 2. periódus a régi (többnyire kötet- és rendszerirások) angol seprőlalmi művek közül kiemelkedik három XVII. századi angol conduct-book (az istens, élel kesikönyvei) bama efor bősben, melyek egyetlen magyar könyvtárban sem találhatók meg.

3. periódus. Angol XVI.-XVII. századi seprőlalmi műveket, köztük több mű Fieldingtől, Milton kitaláló iskolai magyar fordítás kiadásai s egy seprőlalmi Chesterfield őrök leveleivel.

4. periódus. Tulnyomóan XIX. és XX. századi angol seprőlalmi olvasó kiadásokban. Ez, nagyon sokféle (mellette) magyar könyv, Janosy Dénes kéthetente monográfiaja (esetben eforvárosban), a Kossuth emigráció katalógusai és Auszliában.

29.

5. pont. Ez is az alatta következõ dupla pontok,
 azaz a könyvek helyesírása miatt két sorba vannak rak-
 va. A ható sor általában a kévésé eltekintve. Az 5. pont
 elõször sorában amely kötetben újabb magyar fordításai
dominálnak, köztük több antológia. majdnem kivan-
 tof amely iródelmi antológiák és stívsajtómunkák. Van
 kötetek egy magyar elõadás róluk is, J. Bowring-
 nak The Poetry of the Magyars (1830).!

6. pont. Az elõször sorban ✓

7. pont. Az anyag nem amely, hanem magyar jellel,
 Bence egy elõadás sorozat, a Monumenta Hungarica het
 kötetek (Helikon Kiadás, magyar Kronikáiról).

8. pont. Vegyes anyag. Sorozat jellel a Helikon
 folyóirat két két válogatású gyűjtemény, kötetek,
 a hat Debreceni Arany Dolgozatok füzet két kötetbe
 kötve (ifjú ritha!), az Arany Filológiai Tanulmányok új,

Kötete is az English Men of Letters c. művei sorába kerül
 elebjezi monográfia sorában 33 ^(szépványon) Kérem stírii vékony
 Kötete. Kündeteh hivakios filológust vagy Kimpfkarátal
 éideklő művek.

30

(Első
 két
 kötet
 bordó
 kötés)

9. prók, azaz lefaló prók. Ez teljesen vegyes anyag is
 csak kisebb részen kerül vonatkozás. Van köztük egy-
 két éideklő, pl. Spengler angolul is tömören dedikált
 kutatómunkák, melyek azonban nincs lefordítva
 Kereskedelmi éideklő.

K: Közös
 Geriokte

9. sz. állomány

Ez nem a fal mellett áll, hanem jelenleg ^(7. sz.) ~~az~~ vagy
 állóprók előtt, a telefon köteleiben. Ez egy igen finom
 műve, bérni azokat által készített mahagoni - vörös
 faszó Kimpfprók (golyós csapágyon), vagy vedalai három-három
 próccal. Ezen ^{felül} állatában nyelvéseket munkák vannak,
 főleg etimológiai sorok, továbbá éideklő - sorok - sorok,
 melyek némelyike nem az én tulajdonom, hanem Köt-
 Kimpfkarátalé vannak kikötés, öntés.

10. nr. allvång.

Et a helö, atar halv-delföi svärbän van,
 Kövvelenil at abba a svärbä uplö' ajt'wé baba,
 a Kälyha vä'ngjaban. Et eg, Karosi Thonet ~~part~~ stela'z,
 melyet 1932. októberében vettem 14 pengőért.
 Kiváló minőség, de Kömpvel terhelt állapotban nem
 szabad továbbhúzni, mert összerokkadhat. Az egész
 allvång értékes angol tárgyú neves anyagot tartalmaz,
 de nem megfelelően, hanem brit törlésű és angol
 nyelvtörlesztési tárgyú monopráfiának. Sorozat itt
 nem nagyon akad.

1. költ. ~~Klasszikus~~ A Jüsserand-féle angol irodal-
 lomtörlesztés I. kötet angol, a II. kötet francia
 nyelvű! Klasszikus a Trevelyan, Daiches, Turberville
 és Shipley kötetek, az oktatásban jól használható, egye-
 temi szinten a Piers Plowman-féle kötetek angol tan-
 dalom és gardaanyagtörlesztési sorozat.

32

2. pont: Angol irodalomtörténeti művek, Sorstal de Korántsem rithasyp a Pelican Guides to Engl. Liter. hat kötetkéje. Nagyon érdekes, most igen ritka a Gr. Smith-féle 2-kötetes Elisabethan Critical Essays.

3. pont: Mint a felebe levő, de némileg vegyesek anyag. Kiemelkednek a Mantoix, Demangeon, Hasbach és Lovejoy kötetek, valamint Youngnak 2-kötetes Early Victorian England-je.

4. pont: Ez a legelső pont, melyben a könyvek dupla sorban állnak. Alakában vegyes, angol vonatkozású anyag. Tanszéki vonatkozásban érintkeznek a magyar nyelvű (Angol történelmi kapcsolatokkal foglalkozó) művek, mint Fest Sándor, Berg Pál, Gal Zoltán könyvei, valamint XIX. századi magyar művelődés művei. A hátró sorban néhány fontos angol irodalomtörténeti monográfia.

33.

11. Sz. allvány

Ét is a helyi szövetség a, az ablak mellett. Abban
katonák mind az egység Könyvtárványok, hogy Lingel gár-
mány levél közzététel, ügyefelt polgáriak áll. Mára az all-
vány nem az én tulajdonom, katonákban van valami dr. Fodor
Anna egyet. tanár (II. Rózsahegy utca 1/b), akinek halálom
után visszaadandó.

Az eke allványon jelenleg nincs az a tárgy vagy részlet
még. Tulajdonom magyar, német és francia nyelvű. alkotáshat
tartalmaz, utóbbiakat jórészt magyar fordításban. (⊕) ←

1. péld. Német és francia nyelvű. művek.

(⊕) Javaslom önkéntesen, hogy hazajutnom kikéreléshez az 11. sz.
allvány Könyvtárványát ne beszéljek áruba (úgyis sok filológus
Könyvtárvány a magyar Könyvtárvány), hanem azt az anyagot meg
Annal is inkább, mivel itt magamról még kelleni kiadásban Kap-
ján a XIX. és XX. századi magyar klasszikusok és több keltőlét,
klasszikusok számára is. Elni irókatok atomban nem nagyon
tartalmaz műveket az az allvány.

34.

2. pte. Képzőművészet műveléséről az 1. pte. Thomas Mann és Flaubert művei.

3. pte. Magyar nyelvű művek: Tóth Balint, Móricz és Gárdonyi Géza. Külön felhívom a figyelmet Arany János híres Káposza Könyvének (az Örsikék Kéthirtának) fakéstiútle kiadására, mely ugyan nemrég jelent meg, de igen ritka.

4. pte. Magyar nyelvű művek, aránylag sok korstólunk; például Márai, stb.

5. pte. Nem szépirodalom, hanem magyar nyelvű, jórészt irodalmi tárgyú monográfiák, pl. egy szép könyv a Szent Antal magyar irodalomtörténetéről, Voinovich Arany-életrajza (3 kötet egyben) stb.

És alatt van egy telegrafikus fajtajú pte, amiben említek kortem szerint fűzet-alakú nyombabrányok vannak.

A lapokról, nagyon kevés főtábla és egyes diagramok és 1-2 diafény.

(35)

A bphelér szobáim nagy aratálán az örögművelés köré
 Angol-magyar nagyraták III. kiadását szünetre, szakmai
 szedéstől (nehány nem-magyar nagyraták) ^{neh} látható
 1971 végeig, amikorra az új kiadás előkészületein be
 kell fejeznie.

Ugyancsak e sorában, a tükör alatti fiókos szekrény
 három koskény, hosszú kartondoboz látható, melyben ábrák sor-
 ba sorba cédulakartonok láthatók, "angol szavak a magyarban"
 e. Kétszörös képek monográfiaimhoz. Az egyetlen ember, akit ez
 érdekelt, vel debreceni tanítványom és tanársegédem, Csapó
 József (angol tanár), ny kell közeget, íjejt tart-e rá. E
 cédulákhoz kifejezések a "Fonák I., II" feliratú két kétfé-
 delű füzet az előszobában.

Szintén a kálósobában látható három (de lehet,
 hogy határon idejére más nagy) nagpbli kartondoboz, mely
 képlevelőlap - gyűjteményemet tartalmaz. Ez teljesen rendszeres
 anyag, 1930-tól kezdődik, részben megíratt, részben "híríté"
 képlevelő, részben váz- és tájképek, valamint nagyon

L 96.

sok ún. művészlap, azaz reprodukciók a világ nagy galériáiból, ahol megfordultam. Ezt az egész anyagot már előszörban eltereltam Katia hangosnak. De ő nem tartana igényt rá, akkor ne a M.E.H.-nek adják el Kibóra, hanem Kérem Kapcsolatot (vagy apróhirdetés írást) a Kérszolgálaton vagy Kérszolgálati szektárral, akik bizonyára jó pénstet megvennek.

Kérem lapot Kérem!

Záró megjegyzések

I. Várandeletamban már írtam meg valamit jelölve barátai Köröm azon tagjai (Pekker, Uroky, Kérez, Zádor, stb.), akik halálom után, de még Komptáram felbomlása előtt megkínak tőlem való emlétkül tetszésük szerinti Kompreket válasszhatnak. Kérem ezt nekik illő formában lehetősé tenni.

II. Komptáramat földrajzi Édesanyám halála után Kéreszre az Országos Széchenyi Komptár, ill. a Műv. Minisztérium ún. védett Komptárak művelésére.

37.

Et két oldal történi, orvostól és egészségtől. Az orvostól ok: a Kórvárnam tudományos jellepe, társ, könyv Kórvár károsolt, szak-angaji tartalmasi gyűjtemény, amellyel azonos tartalmú és mértékű Magyarországon megajánlásban nincs. Előzetes felhívás, hogy a tudományos kutatás céljára továbbra is rendelkezésre álljon.

Az egészségtől ok: igazolom, hogy a Kórvárnam ^{keze} Zömel tartalmasi tartalmú jellepeivel ^{keze} foglalkozás (kalds) céljára ^{keze} Kórvárnammal vagy egyáltalán nem alkalmas, mivel lényegében Kórvárnam. Ezzel kapcsolatban utána nem vethető ki, ígent foház és utána nem is fűtök.

A védettség nem utasítást jelent, hogy Kórvárnammal nem adható és ajándékozható el. Ebben az értelemben az OSK-nak (Országos Széchenyi Könyvtár) fel kellene lépnie. Felhívom, hogy halálom után meg is történjen.

Önkéntesen a Kórvárnammal éppen úgy megosztok, mint egész vagyonkörülményaim. Ekként éltem az utolsó be-

